

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и научните приноси
на гл.ас. д-р **Стефанка Боянова Фетваджиева-Абазова**,
участник в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент”
по направление 2.1 Филология (Български език – съвременен български език),
обявен от СУ „Св. Климент Охридски” в ДВ бр. 83 от 17.10.2017 г.

от доц. д-р **Антония Замбова**, Катедра по български език, ФСлФ,
СУ „Св. Климент Охридски”

1. Информация за кандидата

Гл.ас. д-р Стефанка Боянова Фетваджиева-Абазова е завършила специалността Българска филология на СУ „Св. Климент Охридски” през 1981 г. с дипломна работа на тема „Темпоралната система на българския и френския език в съпоставителен план” под ръководството на доц. Г. Герджиков. Работила е първо като учителка, а от 1982 до 1986 г. след издържан конкурс – като преподавател в ИЧС. От края на 1986 г., отново след издържан конкурс, и досега е в Катедрата по български език при Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски”. От 1993 г. е старши асистент, а от XII 1996 г. – главен асистент. Водила е семинарни занятия по различни езиковедски дисциплини на студенти от различни специалности в различни факултети на СУ „Св. Климент Охридски”. Чела е и лекции по съвременен български език на студенти от специалностите НУП и ПУП във ФНПП и по езикова култура на студенти от специалностите „Китаистика”, „Японистика” и „Кореистика” и от магистърската програма „Превод” на ФКНФ. Води и занятия в СИД „Социална психология на езика” във ФСлФ. През 2010 г. е завършила обучение за оценител на тестови задачи със свободен отговор по български език и литература, провеждано от Центъра за контрол и оценка на качеството на образованието, а през 2011 г. – курс „Компютърна обработка на емпирични данни – запознаване с функционалните възможности на статистически софтуерен пакет SPSS (две нива)”, провеждан от Центъра за образователни услуги към СУ „Св. Климент Охридски”. От 2014 г. е **доктор по филология** с дисертация на тема „Езикови нагласи към жаргонизми, вулгаризми и професионална лексика”.

2. Преподавателска дейност

През дългогодишната си преподавателска практика в Катедрата по български език на ФСлФ гл.ас. д-р Стефанка Абазова е водила семинарни занятия по множество различни езиковедски дисциплини – морфология, лексикология, езикова култура, практически български език, съвременен български език и български език и стилистика на студенти от различни специалности в различни факултети на СУ „Св. Климент Охридски” – ФСлФ, ФКНФ, ФНПП, ИФ, ФЖМК и др. Във всички тях се е проявявала като високоерудирани и високоотговорен преподавател с вкус към новаторството и с усет към динамиката и развитието на явленията в езика. Владеенето на различни чужди езици, както и компетентността ѝ в областта на социолингвистиката и социалната психология на езика ѝ позволяват да прилага съпоставителни и други авангардни методи в лекциите, които е чела на студентите от специалностите „Китаистика”, „Японистика” и „Кореистика” и от магистърската програма „Превод” на ФКНФ, както и в лекциите ѝ по съвременен български език във ФНПП. Експериментаторските ѝ

нагласи и уменията ѝ в областта на статистическите методи в лингвистиката се проявяват и в работата ѝ в СИД „Социална психология на езика” във ФСлФ.

3. Научни трудове

Библиографската справка за научните трудове на гл.ас. д-р Стефанка (Стефка) Фетваджиева – Абазова включва освен дисертацията, една монография, 17 (всъщност са повече) статии в научни списания и сборници и 2 учебни помагала. В конкурса за доцент авторката участва с монографията „Аорист и имперфект в българския език днес” (София: Парадигма, 2017) и още 10 статии, издадени в периода 2001-2017 година. От тях, а и от останалите публикации на авторката, е видно, че научните ѝ интереси обхващат много широк спектър от езиковедската проблематика и са насочени към областта на морфологията, лексикологията, синтаксиса, прагматиката, стилистиката, социолингвистиката, социалната психология на езика, чуждоезиковото обучение и др.

Монографията *Аорист и имперфект в българския език днес* е най-новото цялостно изследване на Стефанка Абазова, с което тя се връща отново към морфологията и по-специално към проблемите, свързани с темпоралната система на българския глагол, които я занимават още от студентските ѝ години. В това изследване са представени съвременни виждания в областта на типологията и теорията за obligatorността на граматическите значения, изяснени са отношенията в рамките на категорията вид между първичните несвършени глаголи, глаголите от свършен вид и вторичните несвършени глаголи, както и отношенията между аориста и имперфекта в темпоралната система на българския глагол. Въз основа на богат емпиричен материал в работата са посочени някои типични случаи на употреби при интернет общуване на имперфект вместо очакван аорист и на аорист вместо очакван имперфект, като е проучена зависимостта на тези замени от други граматически и лексико-граматически категории като лице, число, модус на глагола, лимитативност и др. Хипотезите на авторката са подкрепени с умело изготвено анкетно проучване със 164 участници между 18 и 25 години (ученици и студенти), което набелязва определени тенденции на смесване на двете времена в речевата практика на младото поколение. Авторката предлага добре обосновани научни обяснения за системния характер на причините за тези явления и факторите, които ги обуславят. На същата и сходна проблематика са посветени статиите *За някои актуални тенденции в употребата на имперфекта и Аорист в българския и гръцкия език*.

Друга група статии – *За деепричастието и регламентиращите употребата му правила, Един гръцко-български паралел (предикати със задължително допълнение), Употреба на главна и малка буква и членуване на несъщински собствени имена и Семантика и прагматика на идвам, отивам и ходя* – разглеждат различни частни граматически проблеми през призмата на прагматиката, езиковата култура и/или чуждоезиковото обучение. Във всички тях е илюстрирана обширната теоретична и практическа лингвистична култура на авторката и аналитичните ѝ умения, почерпени от богатата ѝ и разностранна преподавателска практика.

Друга особено важна част от изследванията на Стефанка Абазова е свързана с работата ѝ в областта на социолингвистиката и социалната психология на езика. Статиите: *Обръщанията на интимните партньори един към друг при неформално общуване, Нагласи към форми от типа есенът, радостът, Съпоставително изследване на езиковите атитюди на Балканите (пилотно проучване) и Балкански езикови атитюди* демонстрират трайния интерес и изследователската компетентност на авторката в тази проблематика. В тях са поставени неизследвани в българската социолингвистика проблеми и са приложени новаторски методи и подходи към проучването им. Във всички тях личи умението ѝ да изготвя и провежда находчиви

анкетни проучвания и да прилага различни статистически ресурси в анализа им. В последните две съпоставителни изследвания са проучени нагласите на хора от различни балкански държави към езиците на техните съседи, а чрез тях и отношението им към самите съседи. Подобни изследвания дават възможност да се установят и анализират стереотипите в отношенията към съседите, характерни за нашия регион, и да се осмислят причините за тях.

Тук не мога да не спомена и значителния принос, новаторските методи и ценните изследователски резултати в областта на социолингвистиката и стилистиката, които се съдържат в дисертационния труд на Стефанка Абазова *Езикови нагласи към жаргонизми, вулгаризми и професионална лексика*.

4. Научни приноси

Както вече беше споменато научните приноси на Стефанка Абазова са в множество различни направления – в областта на морфологията, лексикологията, синтаксиса, прагматиката, стилистиката, езиковата култура, социолингвистиката, социалната психология на езика, чуждоезиковото обучение и др. Във всички свои изследвания тя проявява богата езиковедска култура и вкус към динамиката и актуалните процеси в езика. В изследователската си практика си служи с новаторски статистически и съпоставителни методи, провежда интересни и компетентно съставени анкетни проучвания, които сами по себе си са новост в българското езикознание. Особено значими са приносите ѝ в изучаването на актуалните употреби на лексиката от младото поколение и нагласите му спрямо стилистично маркираните пластове, които са засвидетелствани в дисертацията и в редица статии на авторката. Те представляват нов социолингвистичен и социално психологически подход към стилистичните явления. От друга страна монографията ѝ и друга поредица статии демонстрират подобни похвати и в изследването на съвременните процеси в областта на морфологията, синтаксиса и прагматиката. Често тези изследвания са съпоставителни с гръцки и други балкански езици, което е принос и в чуждоезиковото обучение. Пилотните съпоставителни изследвания на Красимира Алексова и Стефка Абазова за отношението на балканските народи към езиците на съседите им пък имат голямо значение за осмислянето на балканските взаимоотношения и на отношението към другия въобще. А трайният интерес на авторката към образователните проблеми се материализира в издаването на две учебни помагала за подготовка за матурата по български език и литература, както и в редица нейни статии.

Немаловажна част от научната дейност на Стефанка Абазова е свързана с участието ѝ в четири научни проекта на СУ „Св. Климент Охридски” през последните години, на два от които тя е ръководител.

Заклучение

Новаторските и ценни **научни трудове и приноси**, активната, разностранна и компетентна **преподавателска и научноизследователска дейност**, както и цялата високоотговорна преподавателска и творческа биография на гл. ас. д-р **Стефанка Боянова Фетваджиева-Абазова** ми дават всички основания убедено да подкрепя избора ѝ за заемане на **академичната длъжност „доцент”** за нуждите на Катедрата по български език, ФСлФ, Професионално направление 2.1. Филология (Български език – съвременен български език), в конкурса, обявен от СУ „Св. Климент Охридски” в ДВ бр.83 от 17.10.2017 г.

25.02.2018 г.

доц. д-р Антония Замбова